

© Karen Opstellen

TENTOONSTELLING ONTMOETINGEN

Ook dit jaar organiseert de stichting Grafein weer overal in Nederland de landelijke grafiektriënnale. Grafein is een stichting die initieert, faciliteert en participeert in nationale en internationale grafiekprojecten van hoog niveau. Het thema dit keer is *Ontmoetingen*.

En ook nu weer doet KunstenaarsCentrumBergen mee met een spannende en gevarieerde tentoonstelling, samengesteld door de leden van Grafiekgroep Bergen. Die heeft, in het kader van deze triënnale, een tentoonstelling vol ontmoetingen samengesteld.

De groep komt ieder jaar een keer bijeen om ideeën uit te wisselen en toekomstplannen te bespreken. Regelmatig wordt er een catalogus uitgebracht naar aanleiding van een project. Zoals bij het 40-jarig jubileum, toen het kunstboek *De Graficus en de Dichter* is gepubliceerd. Daarbij maakten de grafici werk bij een gedicht van Adriaan Roland Holst. Bij de uitwisselingstentoonstelling met Nieuw Zeeland, in 2019, verscheen de catalogus *Distant Kinship – Verre*

Verwanten. Ook is er in dit kader een prachtige grafiekdoos uitgegeven met werk van de bij de groep aangesloten kunstenaars, die tijdens de expositie te koop zal zijn. De doos fungeert tevens als lijst waarbinnen werk verwisseld kan worden.

De negen leden van de Grafiekgroep Bergen – allen ook lid van het KCB – zijn verheugd hun nieuwe werk weer te kunnen tonen. Alle belangrijke grafische technieken zijn vertegenwoordigd.

Elsbeth Cochius | Gea Karhof | Hans Kleinsman | Madeleine Leddy | Piet Lont | Nan Mulder | Jadranka Njegovan | José van Tubergen | Eric van der Wal

Op de volgende pagina's vindt u een beschrijving van zowel de kunstenaars als hun werk. De tentoonstelling, die te zien is in onze huidige expositieruimte in Huize Kranenburgh, loopt tot 1 januari 2023.

Opening zondag 6 november 15:00 door Lars Voskuil, burgemeester van Bergen.

KANTLIJN

In het voorjaar van 1967 werd door leden van het KCB het grafisch genootschap *Drukkerstroost* opgericht. Daarmee stond meteen de grafiek prominent op de agenda van het KCB. Want in de jaren zeventig was er niet bepaald een algemene belangstelling voor de prentkunst. Pas in 1979 kwam er landelijk meer belangstelling voor het verschijnsel grafiek.

Vijf jaar later brak met de biënnales *Grafiek Nu* in Laren de prentkunst definitief door. Dus de eerste 10 jaar van *Drukkerstroost* kunnen gezien worden als een avantgardistische periode omdat de grafiek landelijk in een betrekkelijk isolement zat. De prentkunst is belangrijk gebleven voor het KCB. Ieder jaar wordt een speciale donateursprent voor de kunstlievende leden gemaakt, waarmee een bijzondere collectie samengesteld kan worden. Een verzameling dus die een doorsnede vertegenwoordigt van wat er in de prentkunst aan beeldta- len en kwaliteit mogelijk is.

Op een gegeven moment halveerde de groep en veranderde daarmee van naam. Dat gebeurde zo omstreeks 1997 – het werd *Grafiekgroep Bergen*.

Van 1 september t/m 30 november is er weer een landelijke grafiektriënnale met het thema *Ontmoetingen*. Een mooie gelegenheid dus voor de *Grafiekgroep Bergen* om met een tentoonstelling van werk van haar leden te laten zien dat de grafiek nog springlevend is. Hun werk toont een reeks inspirerende ontmoetingen tussen mensen, culturen en technieken met grafiek als rode draad.

Tot slot nog een woord van waardering voor alle leden die zich hebben ingezet voor het 75jarig jubileum. Hun inzet resulteerde in een spetterende opening op zondag 2 oktober en een bijzonder fraaie overzichtstentoonstelling in het hele museum. Waarmee het KCB haar kwaliteiten en veelzijdigheid onmiskenbaar heeft getoond. Ook de dichters kwamen weer eens aan bod met de uitgave van de dichtbundel *Dichters bij het KCB van toen tot nu*.

En tot besluit: *Het beperkte geeft vorm aan het onbeperkte.*

Pythagoras

ONTMOETI

Elsbeth Cochius (elsbethcochius.com)

'Voor mijn lino's haal ik vaak ideeën uit het landschap waar ik ben. Het zijn als het ware ontmoetingen met het gebied. Thuis in mijn atelier kan ik alles waardoor ik getroffen ben vastleggen en daardoor vasthouden. Deze werken gaan over Schotland en de Azoren.'

Scotland | monoprint

Madeleine Leddy (madeleineleddy.com)

'Ik werk nu intuïtief, zonder vooropgezet idee: met een paar verf- of inktvlekken op papier of zinkplaat nodig ik het toeval uit om met mij mee te spelen...'

Als het goed is, vertellen we samen een verhaal...'

back to black... | monoprint

Gea Karhof (geakarhof.nl)

'De natuur uit mijn allereerste etsen is in een andere vorm weer terug in mijn werk. Tussen toen en nu zit een leven van avontuur en reizen. Evenals de interesse door te dringen tot de wereld van cellen en micro-organismen die

achter de zichtbare natuur schuilgaat. De stripfiguren uit mijn jeugdverzamelingen zijn niet meer weg te denken uit het werk van nu. Ze trekken zich niets aan van de zwaartekracht en ontstijgen de aarde als hen dat uitkomt. Als kunstenaar schep je je eigen wereld en dat is wel zo fijn!'

Verborgene Paradijzen | handgekleurde ets

Piet Lont (pietlont.wordpress.com)

Geboren niet ver van het wad
Vroeger spelend op het wad: schelpen zoeken.

Nu nog steeds: werken aan het wad.

Het is een ongekennde bron.

Het wad | houtsnede

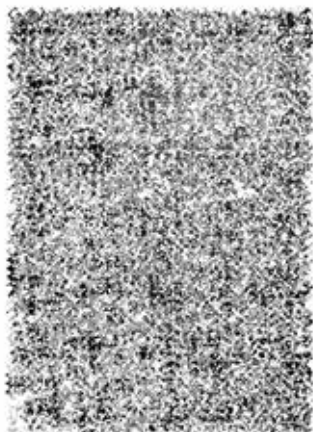

Hans Kleinsman (hanskleinsman.nl)

Levendige patronen van kleine organische vormen die, in een mathematische choreografie, een dans uitvoeren voor het oog.

Hans Kleinsman maakt computergestuurde tekeningen, uitgaande van rekenkundige reeksen die hij visualiseert. Het heeft geen emotie, het is geen weergave van iets of iemand in de omgeving – het visualiseert de informatie van de omgeving.

Tata | litho

Nan Mulder (nanmulder.com)

'We leven in zowel een innerlijke wereld, als in de buitenwereld. In mijn werk lopen deze twee door elkaar. De verborgen 'binnen'-wereld wordt onderzocht of in kaart gebracht door de buitenwereld. De natuur representeert zichzelf, maar is ook een indicatie van het verborgene – of een mogelijk pad ernaar-

toe. De onzekerheid en kwetsbaarheid van de wereld waarin wij nu leven, krijgt hierdoor zowel een realistische als een metaforische betekenis.'

Towards the Light | mezzotint met bladgoud

NINGEN

Jadranka Njegovan (jadrankanjegovan.nl)

'Zoekend naar de essentie van het beeld kwam ik uit op elementen als lijn, toon, herhaling, ritme en structuur. De afwezigheid van kleur en het contrast tussen zwart en wit spelen een belangrijke rol in het beeld en de illusie van ruimte en beweging. Het thema van deze litho's is onrust en migratie, verplaatsingen van grote groepen dieren, vogels, insecten,

mensen... Mijn techniek is lithografie. Het beeld ontstaat tijdens het drukproces: een tekening van ellipse-coördinaten wordt herhalend op papier afgedrukt zodat een patroon ontstaat dat beweging simuleert.'

Drift 3 | lithografie

José van Tubergen (josevan.nl)

'Mijn inspiratie vind ik in de dingen – tegengekomen tijdens reizen en wandelingen, zowel ver weg als dichtbij. Afgebladderde muren en affiches, spullen die zijn aangespoeld of achtergebleven op straat. Met dat in mijn achterhoofd

ontstaan tekeningen die weer verwerkt worden in diverse grafische technieken. Zo ontstaat mijn nieuwe kijk op de wereld.'

Falling down | mixed media op papier

Eric van der Wal

'Op mijn wandelingen door bos en duin zag ik vele door weer en zoute wind geteisterde eikenbomen. Deze ontmoeting met die kromgegroeide bomen was de aanleiding voor mij om een serie van houtsneden hiervan te maken.

Naast mijn werk als graficus heb ik ook een kleine uitgeverij, die voornamelijk jonge Duitse dichters uitgeeft. De gedichten worden meestal met prenten van de uitgever-drukker geïllustreerd.'

Eiken | houtsnede

SCHILDERSVERDRIET 96

Venetië, zondagochtend 2 oktober. Onder het kloggelui van de nabijgelegen kerk denk ik aan het KCB dat het hele museum Kranenburgh tot zijn beschikking heeft omdat het 75 jaar bestaat.

Dat is bijzonder, maar hier in Venetië is alles bijzonder. Ik zit een eitje te pellen op een bank in het Parco Savorgnan, een intiem doorgroeid parkje dat hoort bij het Palazzo Manfrin. Dat is onlangs door Anish Kapoor gekocht. Een moeder met kinderwagen passeert en ook een man met een stok. Een meisje leert haar hond kunstjes, even verderop wat kinderstemmen op een speelplaats. Ik loop om het pand heen naar het water aan de achterkant. Daar is de ingang.

Kapoor heeft in zijn palazzo een tentoonstelling van zijn werken ingericht. Ik zie daar niet alleen een indrukwekkende Kapoor maar óók een subtiele, bijna tedere, Kapoor. In de Academia zag ik al zijn Biënnale-tentoonstelling. Die vond ik nogal gruwelijk. Vooral het kanon dat continu rode klonten op de tegenoverliggende muur had geschoten. Dat voelde dik aan en de bedoeling ervan was duidelijk. Wat bezielt iemand om daar zo uitgebreid op in te gaan? Is het zo al niet erg genoeg? Maar de bijna onzichtbare vormen van fiberglas in zijn eigen palazzo, ontzagwekkend driedimensionaal van opzij gezien, zijn een wonder. Net als zijn betoverende spiegels en zijn uithollingen in wit marmer, magistraal! Kapoor toont er zijn genie, dat verankerd ligt tussen twee polen, een brute en een fijnzinnige. In het midden schuilt de tovenaer.

Tientallen kunstenaars vullen vandaag met hun werken ter ere van hun jubileum slechts één culturele buitenplaats, namelijk palazzo Kranenburgh. Het zou me niet verbazen als Kapoor aan één palazzo voor zichzelf niet eens genoeg heeft. Zo vanzelfsprekend vraagt zijn werk om ruimte. Het is niet eerlijk, maar genieën zijn dun gezaaid.

Op een avondwandeling hoorde ik hier in de bomen krekels tjirpen, ze zongen in koor. Ik vond het bijzonder, het geluid had veel weg van een licht aanlopende lopende band. Iets tussen piepen en knarsen maar dat ben ik wel gewend van de bewegende installaties van collega's.

Ben je kunstenaar voor, om dat te signaleren.

Michiel Hertroys

IN MEMORIAM TON MULDER 1954 - 2022

'Hij raakt daar wel een snaar'. Dat wordt wel gezegd van iemand die op een moment iets verwoordt dat in de lucht hangt of iets dat niemand nog dacht of zei. 'De toon snijdt hout', zo wordt het dan gezegd.

We kunnen kort en bondig zeggen: elke snaar die Ton Mulders beroerde, aansloeg: elke snaar was raak. Elke toon die hij ermee opriep sneed hout. Het was de zachte toon, de zachte Ton. De zachte toon die zo nodig is. Zachte Tonnen zijn er nodig. Een toon van Ton was als een uitnodiging: 'Kom stap mee in een cadans naar een fijne wereld. Al is het maar voor even.'

Als lid van KunstenaarsCentrumBergen ben je niet zo maar musicus maar scheppend kunstenaar. Ton de notenschepper, zoals hij dat de laatste jaren zo intens en schitterend is gaan doen, vanuit een onbaatzuchtig

kunstenaarshart, met een kunstenaarshand over de snaren. In unieke projecten, in unieke duo's als *Camusto* en *Duas Luas*.

Nog maar kort geleden speelde hij in het Duinstreek Kamermuziek Festival, in het Witte Kerkje van Groet als uitvoerend componist. Schitterend gespeeld, en dat ondanks zijn ziek zijn. Hij was net geopereerd en zag dat vooral als een lastige onderbreking van spelen, spelen, spelen en componeren.

Ton zag ook gewoon nog een heel leven voor zich samen met zijn vrouw Karen. Helaas, het mocht niet zo zijn. Hij is in besloten kring begraven op de natuurbegraafplaats in Geestmerambacht.

Op 1 oktober kwamen vele collega's naar Hoeve Overslot om daar voor hem te spelen. Een indrukwekkend samenzijn.

Op de sokkel voor het beeld van Herman Gorter aan de Zeeweg naar Bergen aan Zee staat: *De dagen zijn lichtreuzen, daar wandel ik laag tusschen.*

Je was als een lichtreus, Ton. Ik buig diep, uit dankbaarheid voor je klanken.

Rust zacht mooie man.

Ed Bausch

Jubileumtentoonstelling: t/m zondag 30 oktober
Rondleidingen en activiteiten: zie het programma op kunstenaarscentrumbergen.nl

SOCIËTEIT

Elke laatste vrijdag van de maand (uitgezonderd juli en augustus) soos van kwart over vijf tot half acht. Elkaar weer ontmoeten, genieten van de meegebrachte hapjes en met altijd als middelpunt een kunstenaar die een presentatie geeft van zijn of haar werk.

Programma voor de komende maanden:

- 30 oktober (**zondag!**) 17:00 – 19:30 extra feestelijke soos in het kader van de afsluiting van de jubileumviering met medewerking van Tirza Winkelman (dance performance)
- 25 november **Philip Wiesman** met een presentatie over Piet Mondriaan
- 30 december **Peter van den Berg** presentatie over René Descartes

ACTIVITEITEN LEDEN

(voor vermelding in deze rubriek: stuur je info aan de redactie)

- **Marina van der Kooi** *BEELDENinSOEST*, HazArt, Soest, t/m 30 okt
- **Harry Beemsterboer** *Abstract in Beeld*, De Boterhal, Hoorn, 22 okt – 27 nov
- **Hans van Marwijk** expositie, Noordwest Ziekenhuisgroep Alkmaar, 27 aug – 25 nov
- **Suzanne van Baarsen** solo-expo, Heliomare, Wijk aan Zee, sep+okt
- **Esther Koeman, Liesbeth van Woerden** *KlimaatExpo '22*, museum De Fundatie, Zwolle, 17 sep t/m 4 dec
- **Gea Karhof** *Ontmoetingen*, Galerie Forma Aktua, Groningen, tot 30 oktober
- **Marit Dik** *Ogenbliksem*, Centraal Museum Utrecht, 29 okt – 18 dec
- **Ursula Neubauer** artist-in-residence, Botopasi, Suriname, okt
- **Dirck Nab** *Niets gaat verloren*, Stedelijk Museum en Museum Henriette Polak, beide in Zutphen – een selectie uit de aanwinsten 2008-2022, t/m 29 jan
- **José van Tubergen** *Ont-moeting* (onderdeel van de nationale grafiektriennale), Kunsthuis Waterland, Purmerend, t/m 19 nov
- **Wil van Blokland** *Kunst in het Klooster*, Oude Kloosterschool, Westbeemster, 12/13 19/20 nov